

Føroyingar ábyrgd av dýrari last

REPORTASJA

Jústinus Leivsson
Eidesgaard

Sosialurin, Hull: 39.000 tons av blýfrium bensini hevði helst sæst aftur í føroyska húsarhaldinum undir verkfallinum herfyri. 39.000 tons er mongdin sum millum annað John Mørkøre, skipari úr Klaksvík og Jens Christian Simonsen, yvirstýrimaður av Grømma á Viðareiði, skulu føra yvir um Atlants-havið í hesi vikuni. Tá tit lesa hetta hava teir longu loyst, eftir ætlanin skuldu teir avstað mánakvöldið klokkan sjei.

Sosialurin er við hjálparmanninum á Føroysku Sjómanskirkjuni í Hull, Henrik Olsen, á skipavítjan í Immingham, har Torm Gertrud liggur og lastar bensin. Tað lá ikki fyri hjá prestinum Hjordis Kjærsgaard í dag, hon skuldi umboða kirkjuna til ein mót-tøku hjá The Mayor, borg-meistararum í Hull. Triggir havnabýir við munnan á stóru Humber ánni. Norðan fyri liggur Hull, sunnan fyri nakað yvir av Hull liggur Immingham, og ytst á syðra munnanum liggur Grimsby, einaferð størsta fiskivinnu-havn í heiminum. Vit síggja vitan í innsiglingini til Grimsby, her vit standa á veg út til Torm Gertrud. Áðrenn vit koma til innkoyringina til oljuhavnina visir Henrik mær, hvat teir føroysku flakatalararnir, Sundaberg, Enniberg og Vesturvón plaga at leggja. Teir eru eisini stór skip, sætt í mun til sleipibátarnar vit koyra framvið, men jollur í mun til stóru skipini hjá DFDS, sum leggja

Frá vinstri; Jens Christian Simonsen, yvirstýrimaður og John Mørkøre, skipari, avmyndaðir á brúnni

skamt í frá. Alt er jú relatívt. Henrik er júst blivin prestvígdur og hann skal halda gudstænastuna í morgin. Hann er meira tigandi enn vanligt, tað er nokk prædikan, sum melir í høvðinum á honum.

Strangt eftirlit

IOT, Immingham Oil Terminal eitur havnin, sum vit skulu vitja, og teir eru

strangari í portrinum í dag enn vanligt. Undirritaði sleppir ikki at taka fototól við, líka mikið hvussu stór-an ómak eg geri at yvirtala vaktarmannin. Vísi honum pressukortið, men uttan úrslit. Jú pressukortið hjálpir eitt sindur, tí tað fær hann til at ringja til onkran, sum er yvir honum, men úrslitið er tað sama, telefon varð fototól má vera eftir hjá vaktarmanninum, skulu vit

umborð. Nú datt líka sum hugskotið við hesi skipa-vítjanini burtur fyri mitt viðkomandi, eri ikki longur í starvi sum hjálparmaður hjá presti úti í heimi og fór hálvgum súrur umborð. Heimurin er ikki tann sami aftaná 11. september, tá sæð við yvirgangseygum, tann mest væleydnaða yvir-gangsatsóknin nakrantið varð framd í New York. Sjómenn merkja hana alla-

staðni og í USA í ser-deillisheit.

Ein oljuhavn er ein olju-havn, og tær eru eins keðiligar allastaðni tú kemur í heiminum. Har er einki annað at tað, sum tænar til at flyta oljuúrdráttir úr skipum og í skip. Vaktar-menninir siggja eisini eins linir út, sum teir gera í Singapore og í Hamborg, har eg eri kendur. Í Imm-inghavn er so væl skipað fyri, at tú kann koyra heilt til skipið, soleiðis er ikki allastaðni. Í eini líknandi havn í Singapore skuldi tú ganga langt og tað í steikj-andi hita. Men í Imming-ham koma vit til skipið í øllum góðum. Niðri á bryggjuni liggia nakrir trossar. Teir eru spildur-nýggir, sverir og flættaðir saman. Kranin á keiini er ov lítið til at hiva teir um-borð, og manningin á Torm Gertrud sleppur ikki at brúka sínar egnu havigrejir, fyrr teir eru lidnir at lasta skipið, tað ovasta av tang-unum fyllt við lögdi, sum má vera lættari enn bensin og lokið væl skrívað á. Tað eru trygdarreglurnar, og eg hugs, at gott er, at teir eru fyrivarnir. Hugsíð tykkum um eldur hevði komið í 39000 tons av bensini, enntá blýfrium, tað hevði

Mynd: Jústinus Leivsson Eidesgaard

verið eitt ordans bál, tað er kalt niður eftir rygginum, tá eg hugs, so. Hvat um tað hendi beint nú, meðan eg eri her?

Viðingur tekur í móti

Ein viðingur, tekur í móti, tá vit koma inn í eftirlits-rúmið umborð á Torm Ger-trud. Vit kennast ikki, men hann er blíður og týður. Hann skipar til skyldmann-in hjá sær, morbróðurin, løgmaður, sum er tiltikin lættur at draga. Rópt verður allastaðni eftir Jens Christi-ani, meðan hann gongur tungt klyvjaður av ymisk-um telefonum og so rópar hann á skiparan og fortelir, at gestir eru komnir um-borð.

Mørkøre, men ikki av bakarasklagnum

John Mørkøre er 43 ára gamal klaksvíkingur. Hann er ættaður av Myrkjanoyri, sum onkur danskur prestur hevur forbronglað til Mørk-øre. Hann er ikki nær í familju við teir kendu fót-bóltsbrøðurnar úr Klaksvík, men heldur við Kjartan Mørkøre, emeritus, íð merkir leysliga prestur, sum hevur lagt frá sær vegna aldur.

John gongur í stuttum buksum í kaki, og vóru tað ikki tær fyra stripurnar á herðunum, sum skulu verða sjónligar, tá skipið er í havn, so sá tú slett ikki á honum, at hann var skipari. Umborð á Tormskipum

hava teir ongantið borið orð fyri at verið formligir og trivnaðurin er góður um-borð, tí ikki er langt millum skipara og deksdrong. Hetta fortelja teir mær ikki umborð á Torm Gertrud, eg veit tað frá mongu skipa-vítjanunum í Singapore fyri nøkrum árum síðan.

- Eg havi verið skipari á hesum skipinum, síðan tað var bygt. Tað er ikki so gamalt, fór fyrsta túrin 26. november í fjør. Skipið er bygt í Korea og roynist væl. Rullar eitt sindur í ballast, men rører seg ikki við last, sigur John Mørkøre og er eitt sindur errin av skútuni.

Hugsar tú ongantið um vandan, um alt fer í luftina, tá tú siglir við 39.000 tons-um av bensini?

- Nei, um eg allatiðina hevði hugsað um vandan, so hevði eg ikki siglt. Vit gera tað sum forskriftirnar siga, og so er ikki meira at gera. Tann løgurin, sum liggur oman á bensininum, má ikki innihalda meira enn 8 prosent ilt, so skuldi ikki borið til, at eldur kom í, sigur John Mørkøre.

Hann hevur siglt 13 ár við Torm og tey seinastu fimm árinu hevur hann verið skipari. Hann byrjaði sum 2. stýrimaður og fór so spakuliga niðan trappurnar. Hann er fegin um at kunna sigla saman við føroying, tað hevur nógv at siga fyri trivnaðin at kunna tosa føroyskt saman, men leggur

Torm Gertrup í ringum veðri í Norðuratlantshavi á veg vestur eftir í vetur

Mynd: Torben Breyen, maskinstjóri

an Horn á Sandi við sum 2. stýrimaður. Hann er skips-verkførðingur í dag.

John hevur eisini verið fiskimaður. Hann byrjaði sína karrieru við Sjórdæ-berg í 1977, og tá átti Kjøl-bro framvegis skipið. Sjórdæberg er til enn og eitur í dag Ljósafelli.

Fimm føroyskir skiparar

15 føroyingar sigla við Torm í lötuni og harav eru

teir fóru undir aspirantút-búgvingina upp á sjei ár. Tað er ov long tíð at binda seg í sjei ár fyri føroyingar. Annars merkir Tormreiðaríið væl, hvussu gongur við fiskivinnuni í Føroyum. Gongst væl, so eru tað færri, sum søkja í handels-flotan og gongst illa, so eru tað fleiri, tað er kanska ein orsök til, at teir ikki seta alt ov nógvur føroyingar í starv í senn, sigur John Mørkøre. - Annars er hetta gott liv, vit eru triggjar mánaðar

kenna vit eisini skipið til fullnar, sigur hann. Vit eru nú ikki á skiparakamarin-um, sum er sum ein stór stova til stoddar. Og tá eg skrivi stór, so meini eg stór. Á skrivstovuborðinum stendur ein fin gáva út-stillað, og kann ikki siga hvør hon er, men hon er til 9 ára gomlu dóttрина hjá skiparanum. Og størsta gleðin hjá foreldrum við gávum er ofta frá tí hon er keypt og til hon er givin.

- Jens Christian var í landi í gjar, og eg fekk hann at keypa hana, sigur John eitt sindur umberandi.

bátinum og ein kumpass. Tað er yvirstýrimaðurin, sum skal stýra, hinir skulu bara sita til hjálps kemur, í hvussu er fyrstu tímarar.

- Hetta er betryggjandi, serliga at hann kann sigla gjøgnum eld, tí søkkur eitt skip sum okkara við bensinlast, so er eldur í og eldur er kring alt skipið á sjónum. Tað er eldur í sjó-num. Her duga ikki gummibjargingabátar. Vit venja ofta, og hvør maður veit akkurát, hvat hann skal, skuldi óhappið verið úti.

Skipasosialurin kemur væl við

Teir halda teldutøku útgav-una av Sosialinum, Skips-sosialurin, og teir eru sera fegnir um, at hetta kann lata seg gera.

- Skipssosialurin fer av-stað við nógvari av míni frítið. Eg man brúka ein tíma hvønn dagin, hann kemur út at lesa tíðindir heima, og tað er ikki tað sama. Eg veit líka nóg, hvat hendir í Føroyum, sum tey har heima, sigur Jens Christian Simonsen og visir mær hvussu riggar.

Og nú spyr lesarin kanska, hvar myndirnar til hesa grein eru frá. Vit smuglaðu einki kamera umborð, men føroyingurin er sjálvdan ráðaleysur, teir áttu eitt kamera umborð og vit fingi myndirnar á tann hátt.

Nú í hesi løtu skuldi Torm Gertrud ligið onkun-staðni sunnan fyri og vest-an fyri Føroyar og havt undanvind í summarlók-uni, meðan blýfría bensinið í lastini biðar eftir at renna niður í stórar amerikanskar biltangar uppmált í gallons.

Fyri at stytta sær stundir, so stúkla teir kring dekkið í góðum veðri. Teir keyptu seks súkkur í Korea, áðrenn skipið var latið eigarunum

Mynd: Jan Ibenhard, maskinstjóri.

